

СОВЕТ СУНЬСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ МАМАДЫШСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ул. Яруллина, д. 7а, с. Малая Сунь,
Мамадышский район,
Республика Татарстан, 422173

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МАМАДЫШ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ СОН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

Яруллин ур., 7а йорт, Кече Сон авылы,
Мамадыш районы,
Татарстан Республикасы, 422173

тел.(факс): (85563) 3-07-03; e-mail: Sun.Mam@tatar.ru, www:mamadysh.tatarstan.ru

Решение
17 сентябрь 2018 ел

Карап
№3-35

Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Сон авыл жирлеге
Советы депутаты статусы турыйнда Нигезләмә

«Россия Федерацииндә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турыйнда»гы 2003 елның 06 октябрендәге 131 -ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турыйнда» 2004 елның 28 июлендәге 45 - ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Сон авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Сон авыл жирлеге Советы КАРАР КАБУЛ ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Сон авыл жирлеге Советы депутаты статусы турыйнда Нигезләмәне расларга (теркәлеп килә).
2. Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Сон авыл жирлеге Советының 2005 елның 10 декабрендә кабул ителгән «муниципаль берәмлек Советы депутаты статусы турыйнда»гы 2-3 номерлы каары үз көчен югалткан дип танырга.
3. Өлеге каарны Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Сон авыл жирлегенең махсус мәгълүмат стендларында, Мамадыш муниципаль районының <http://mamadysh.tatarstan.ru> рәсми сайтында, Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталында (pravo.tatarstan.ru) урнаштырырга.

Мамадыш муниципаль районы
Сон авыл жирлеге башлыгы,
Совет рәисе

/М.Ф.Сәләхов/

Мамадыш муниципаль районы
Сон авыл жирлеге
Советының 17.09. 2018 ел, № 3-35
каарына күшымта

Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы
Сон авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында
Нигезләмә

Элеге нигезләмә Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Сон авыл жирлеге Советы депутаты статусын, хокукларын һәм бурычларын, шулай ук үзенә караган вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга бәйле хокукий һәм социаль гарантияләр, чикләүләр һәм җаваплылык билгели. Депутат үз статусын депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле булмаган эшчәнлек өчен файдаланырга хокуклы түгел.

Статья 1. Депутат статусының хокукий нигезе

1. Район Советы депутаты статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, муниципаль берәмлек Уставы (алга таба - Жирлек Уставы), элеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Депутат-бер мандатлы сайлау округы буенча муниципаль сайлауларда жирлек Советына сайланган Россия Федерациясе гражданины һәм Советта Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнарында һәм муниципаль норматив хокукий актларда каралган вәкиллекле һәм башка вәкаләтләрне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вәкил.

3. Депутат үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә, жирлек Уставына һәм муниципаль норматив хокукий актларга, шулай ук сайлаучылар мәнфәгатьләренә таяна.

4. Депутат вәкаләтләре башка затка тапшырылырга тиеш түгел.

Статья 2. Депутат статусы белән бәйле чикләүләр

Депутат статусы белән бәйле чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

Статья 3. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре вакыты Жирлек Уставы белән билгеләнә һәм ике елдан да ким һәм 5 елдан артык булмаска тиеш.

2. Депутат вәкаләтләре чоры Жирлек Советы депутаты булып сайланган көннән башлана һәм, әлеге Законның 4 статьясында каралган очраклардан гайре, яна чакырылыш Жирлек Советы эшне башланган көннән туктатыла.
3. Жирлек Советы депутаты, Жирлек Уставында билгеләнгән очраклардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәү белән берләштереп, дайми нигездә эшли.
4. Район Советы депутатына Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, Район уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәэмин ителә.

Статья 4. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:
  - 1) үлем;
  - 2) үз теләге белән отставка;
  - 3) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылса;
  - 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;
  - 5) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү;
  - 6) Россия Федерациисенән дайми яшәү урынына чыгу;
  - 7) Россия Федерациисе гражданлыгын туктату, чит ил гражданы - Россия Федерациисе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы чит дәүләт органнарына сайланырга, аларга чит дәүләт гражданлыгы алырга йә яшәүгә рөхсәт яисә Россия Федерациисе гражданының Россия Федерациисе халыкара шартнамәсендә катнашучы булып тормаган чит ил дәүләте территориясендә дайми яшәү хокуқын раслый торган башка документ яисә башка документ алырга хокуклы, аның нигезендә чит ил гражданлыгы булган Россия Федерациисе гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;
  - 8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;
  - 9) Жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
  - 10) хәрби хезмәткә чакыру яисә аны алыштыра торган альтернатив граждан хезмәтенә юллама;
  - 11) «Россия Федерациисенә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәү;
  - 12) «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм аларның керемнәренә башка затлар чыгымнарының туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациисе территориясенән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил

финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю түрында» 2013 елның 07 маендағы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләуләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү;»; 13) федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1-8, 10 пунктларында күрсәтелгән очракларда район Советы депутаты вәкаләтләрен туктату түрында каар Жирлек Советы тарафыннан кабул ителә, вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча, ә бу нигез Жирлек Советы утырышлары арасында барлыкка килгән очракта - шундый нигез барлыкка килгән көннән соң өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

3. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 9 пунктында каралган очракта Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

4. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, депутатны өстәмә сайлаулар федераль закон, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы нигезендә билгеләнә.

5. Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министры) Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату түрында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн - әлеге гаризаның Жирлек Советына кергән көне.

Статья 5. Депутатның таныклыгы һәм күкрәк билгесе

Депутатның үз шәхесен һәм вәкаләтләрен раслый торган документ булган таныклыгы, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында куллана торган күкрәк билгесе бар.

Статья 6. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартлары

Депутат, Жирлек Уставы тарафыннан билгеләнгән очраклардан тыш, депутат эшчәнлеген тәп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара.

Статья 7. Депутатның эшчәнлек формалары

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

- жирлек Советы утырышларында катнашу;
- жирлек Советы комиссияләре эшендә катнашу;
- дәүләт хакимиите органнарының вазыйфай затларына мөрәжәгать иту, дәүләт хакимиите органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына, оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә оешмалар житәкчеләренә, жирлекләр карамагындагы мәсьәләләргә караган иҗтимагый берләшмәләргә мөрәжәгать иту;

- депутат таләбе керту;
- жирлек Советы тарафыннан кабул ителә торган жирлек хокукий актлары проектларын эшләүдә катнашу;
- Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы тәртибендә жирлек Советы тарафыннан кертелә торган Татарстан Республикасы законнары проектларын эшләүдә катнашу;
- жирлек сайлаучылары белән очрашулар, аларның мөрәҗәгатьләре белән эшләү, аларның эшчәнлеге һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү;
- жирле референдумнар, ачык тыңлаулар (җәмәгать тыңлаулары), жыелышлар, конференцияләр һәм сораштырулар оештыруда һәм үткәрүдә катнашу;
- территориаль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат үз эшчәнлеген федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек Уставы белән каралган башка формаларда да башкара ала.

Статья 8. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлаучылар, шулай ук аның сайлау округы территориясендә урнашкан предприятие, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.
2. Депутат сайлаучылар алдында җаваплы һәм алар алдында хисап тота.
3. Депутат сайлаучылар алдында үз эше буенча елга бер тапкыр хисап тота, Жирлек Советы эше турында дайми хәбәр итә, шулай ук кимендә айга бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.
4. Депутат сайлаучылар мәнфәгатьләрен хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча чаралар қүрә, алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны һәм шикаятыләрне карый, үз вәкаләтләре кысаларында аларда булган мәсьәләләрне дөрес хәл итүгә ярдәм итә; гражданнарны кабул итә; җәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда дәүләт хакимиятенең тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә.
5. Жирлек депутаты сайлаучылар белән очрашулар биналарда, максус билгеләнгән урыннарда, шулай ук йорт эчендәге территорияләрдә үткәрелә. Бу очракта аларны үткәрү тормышны тәэмин итү, транспорт яки социаль инфраструктура, элемтә объектлары эшчәнлеге бозылууга, жәяүлеләрнең һәм (яисә) транспорт чараларының хәрәкәтенә комачауларга йә гражданнарның торак урыннарына яки транспорт яисә социаль инфраструктура объектларына керүенә комачау итмәскә тиеш. Шул ук вакытта Жирлек Советы депутаты курсәтелгән органнарга аларны уздыру датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.
6. Жирлек Советы депутатының халык алдында үткәрелә торган чара формасында сайлаучылар белән очрашулары жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.
7. Жирлек Советы депутатының жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары белән

билгеләнә торган гавами чара рәвешендә сайлаучылар белән очрашуларын оештыруга яисә уздыруга каршылык күрсәтү Россия Федерациясе законнары нигезендә административ җаваплылыкка китерә.

Статья 9. Депутатның сайлаучылар алдында җаваплылығы

1. Депутатның сайлаучылар алдында җаваплылығы үз сайлаучыларының ышанычын югалту нәтижәсендә барлыкка килә.
2. Сайлаучыларның ышанычын югалткан депутат сайлаучылар тарафыннан гамәлдәге законнар, Жирлек Уставы нигезендә һәм тәртиптә чакыртып алынырга мөмкин.
3. Депутатны чакыртып алу нигезләре булып депутатның конкрет хокукка каршы каарлары яисә гамәлләре (гамәл кылмау) тора, ул сайлаучыларның үзенә ышаныч уята һәм депутатлык бурычларын депутат статусына һәм Россия Федерациясе Конституциясенең, Татарстан Республикасы Конституциясенең, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукий актларының, жирлек Уставының һәм башка муниципаль норматив хокукий актларның үтәлмәвендә чагыла.
4. Жирлек Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү Халык инициативасы белән үткәрелә һәм, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алыш, жирле референдум үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.
5. Жирлек Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирүне уздырганда, чакыртып алу өчен нигез буларак курсәтелә торган мәсьәләләр унаендан сайлаучыларга аңлатмалар бирү максатларында инициатив төркем белән бертигез нигезләрдә агитация алыш бару хокукина ия.
6. Эгәр чакыртып алу өчен тиешле сайлау округында теркәлгән сайлаучыларның кимендә яртысы тавыш бирсә, Жирлек Советы депутаты чакыртып алынган дип санала.

Статья 10. Депутатның Жирлек Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат Жирлек Советы утырышларында шәхсән катнаша.
2. Депутатка жирлек советы утырышларын үткәрү вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр ителә, шулай ук Совет Регламенты нигезендә әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәkle материалларны ала.
3. Депутат хокуклы:
  - Жирлек Советында сайлау һәм тиешле вазыйфаларга сайланырга;
  - Жирлек Советы тарафыннан төzelә торган органнар һәм Жирлек Советы тарафыннан сайлап куела яисә билгеләнә торган вазыйфаи затлар кандидатуралары мәсьәләләре буенча фикер эйтергә;
  - Жирлек Советына карау өчен мәсьәләләр тәкъдим итәргә;

- Жирлек Советының хокукий актлары проектларын аның утырышларында карау өчен кертергә;
- көн тәртибендә, карау тәртибендә һәм тикшерелә торган мәсьәләләрнен асылында тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертергә, каарларның проектларына һәм Жирлек Советының башка актларына төзәтмәләр кертергә;
- Жирлек Советы утырышында теләсә кайсы органның яисә Жирлек Советы карамагындагы вазыйфай затның чираттан тыш хисабын яисә мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;
- билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;
- Жирлек Советы утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия гражданнарның мөрәжәгатьләрен игълан итү.

Статья 11. Депутатның норма чыгару инициативасы хокуки

1. Депутат Советка керту рәвешендә гамәлгә ашырыла торган норма чыгару инициативасы хокукина ия:
  - 1) Совет каарлары проектлары;
  - 2) Совет каарларына үзгәрешләр керту турында, шулай ук Совет каарларының үз көчләрен югалтуын тану турында каар проектлары;
  - 3) Совет каарлары проектларына төзәтмәләр.
2. Депутат тарафыннан норма чыгару инициативасы хокукин гамәлгә ашыру тәртибе Жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

Статья 12. Депутатның беренче чиратта кабул ителүгә хокуки

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча тиешле жирлек территориясендә жирле үзидарә органнарының вазыйфай затлары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләре тарафыннан беренче чиратта кабул итү хокукиннан файдалана.

Статья 13. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокуки

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль предприятиеләрдән һәм учреждениеләрдән һәм аларның вазыйфай затларыннан депутат эшчәнлеге белән бәйле, закон тарафыннан саклана торган яшерен мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу хокукина ия.

Статья 14. Депутат мөрәжәгатьләрен карау

1. Депутат телдән яисә язмача дәүләт хезмәтенә мөрәжәгать итәргә хокуклы оештыру-хокукий формаларына карамастан, жирле үзидарә органнары, оешмалар, ижтимагый берләшмәләр, депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча тиешле вазыйфай затларга мөрәжәгать итәләр.
2. Жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча мөрәжәгать иткән учреждениеләр һәм аларның вазыйфай затлары депутатка аның мөрәжәгатенә жавап бирергә яки

мөрәжәгать алган көннән соң соратып алына торган документларны яки белешмәләрне, әгәр ул өстәмә өйрәнүне яисә тикшерүне таләп итмәсә, 15 көн эчендә бирергә тиеш.

3. Депутат мөрәжәгате белән бәйле рәвештә үткәрү кирәк булган очракта вазыйфаи затлар һәм әлеге статьяның 2 өлешендә курсәтелгән житәкчеләр нинди дә булса мәсьәләләрне өстәмә тикшерү яисә өстәмә өйрәнү өчен, бу хакта депутатка 15 көн эчендә хәбәр итәргә тиеш. Ахыргы жавап депутатка депутатның язма мөрәжәгате алынганнан соң 30 көннән дә сонга калмычча тапшырыла.

4. Дәүләт органнары, оешмалар тарафыннан аларның оештыру-хокукый формасына, ижтимагый берләшмәләр, аларның вазыйфаи затлары тарафыннан депутатларның мөрәжәгатьләрен карау тәртибе һәм сроклары законнар белән билгеләнә.

5. Депутат жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы.

Статья 15. Депутат таләбе

1. Депутат яки депутатлар төркеме жирлек башлыгы, жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә жирлек Советы компетенциясенә керә торган мәсьәләләр һәм үзенең депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча депутат гарызnamәсе белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат гарызnamәсе жирлек Советы утырышында язма рәвештә кертелә. Депутат гарызnamәсен рәсмиләштерү Жирлек Советы регламенты нигезендә башкарыла.

3. Депутат таләбе бирелгән орган яисә вазыйфаи зат аңа телдән (Жирлек Советы утырышында) яисә язма рәвештә депутат гарызnamәсен алган көннән 15 көн эчендә жавап бирә.

4. Депутат гарызnamәсе һәм аңа жавап Жирлек Советы утырышында рәислек итүче яисә депутат таләбе мөрәжәгать иткән вазыйфаи зат тарафыннан игълан ителә.

Статья 16. Депутатның бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, район Уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә; гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэмин итәргә;

2) дайми рәвештә, айга кимендә бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итәргә;

3) гражданнарның, оешмаларның оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә, ижтимагый берләшмәләрнен, дәүләт хакимиите органнарының,

жирле үзидарә органнарының мөрәҗәгатьләрен үз вакытында каарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җаваплар бирергә;

4) очрашуларда турыдан-туры сайлаучылар алдында хисап тотарга, шулай ук үзләренең эшләре турында массакүләм мәгълүмат чаралары аша елына кимендә бер тапкыр чыгыш ясарга;

5) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрне үтәргә;

6) дәүләт серен һәм закон тарафыннан саклана торган башка серне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә аңа танылган гражданнарның абруен һәм абруен кагыла торган белешмәләрне фаш итмәскә.

2. Депутат аңа федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Жирлек уставы һәм башка муниципаль хокукий актлар белән йөкләнгән башка бурычларны үти.

3. Депутат үзенең керемнәре, мәлкәте һәм мәлкәти характеристагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мәлкәте һәм мәлкәти характеристагы йөкләмәләре турында Россия Федерациясе норматив хокукий актларында билгеләнгән тәртиптә белешмәләр тапшырырга тиеш.

4. Депутат Россия Федерациясенең норматив хокукий актларында билгеләнгән тәртиптә вазыйфаи бурычларын үтәгендә мәнфәгатьләр конфликtyна кiterә торган яисә кiterергә мөмкин шәхси кызыксынуы барлыкка килү турында хәбәр итәргә, шулай ук мондый конфликтны булдырмау яисә жайга салу чараларын күрергә тиеш.

5. Депутат тарафыннан тапшырылган керемнәр, чыгымнар, мәлкәт һәм мәлкәти характеристагы йөкләмәләр турындагы белешмәләр жирле үзидарә органнарының рәсми сайтларында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чeltәрендә урнаштырыла һәм (яисә) массакүләм мәгълүмат чараларын муниципаль хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару өчен бирелә.

5. Әлеге статьяның 3 өлеше нигезендә тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, мәлкәт турында һәм мәлкәти характеристагы йөкләмәләр хакында белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министры) каары буенча гамәлгә ашырыла.

6. Әлеге статьяның 5 өлеше нигезендә башкарылган тикшерү нәтиҗәсендә депутатның «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы, «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маенданы 79-ФЗ номерлы, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм аларның керемнәренә башка затлар чыгымнарының туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү фактларын

ачыкланганда, Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министр) депутатның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы яисә аны тиешле каарны кабул итәргә вәкаләтле жирле үзидарә органына яисә судка башка дисциплинар түләтүгә карата куллану турындагы гариза белән мөрәжәгать итә.

7. Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы, «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле эйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маенданы 79-ФЗ номерлы, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм аларның керемнәренә башка затлар чыгымнарының туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны бозган Депутат федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актларында каралган буенча жаваплылык тота.

Статья 17. Депутат этикасы

1. Жирлек Советы депутаты бурычлы үтәргә депутат этикасы кагыйдәләрен Жирлек Советы тарафыннан раслана, шул исәптән үтәргә түбәндәге йөкләмәләрне депутат:

- 1) депутат статусын шәхсән яисә аның якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен файдаланмаска;
- 2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык тәртиптән тыелырга, шулай ук Совет аbruена яки аbruена зыян китерергә сәләтле низаглы ситуаяләрдән котылырга.;
- 3) мәнфәгатьләр конфликты - мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы булганда - мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы янаганда - ул вакытта биләгән вазыйфаны биләүче затның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм жайга салу чарапаларын күрүне күздә тоткан шәхси кызыксынуы (турыдан-туры яисә читләтеп) аның вазыйфаи (хезмәт) бурычларын (вәкаләтләрне гамәлгә ашыру) тиешле, объектив һәм берсүзсез үтәүгә йогынты ясый яисә йогынты ясый ала торган хәлне булдырмаска;
- 4) Жирлек Советында билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә;
- 5) депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә аца мәгълүм булган белешмәләрне фаш итмәскә һәм файдаланмаска;
- 6) депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан бүләкләүләр (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссуда, хезмәт күрсәтүләр, күнел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләүләр) алмаска.

Статья 18. Депутат берләшмәләре (төркемнәр, фракцияләр)

1. Депутатлар даими һәм вакытлы депутат төркемнәренә, фракцияләргә берләштергә хокуклы, шулай ук башка депутат берләшмәләре төзөргә мөмкин.
2. Берлектә депутатларның саны, депутат берләшмәсен теркәү тәртибе, Жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә..

Статья 19. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәте

1. Жирле үзидарәнең коллегиаль органы әгъзасы булган депутат аның Жирлек Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэммин итә торган тулы хокукка ия.
2. Жирлек Советы депутатның сайлау округында, жирлек Советында эше, жирлек Советы, аның каарлары һәм йөкләмәләренең үтәлеше турында хәбәрен тыңларга хокуклы.
3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар депутатка аның эшендә кирәkle ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлеге, үзидарә органнарының икътисадый һәм социаль үсеш программаларын үтәү барышы, депутатның тәнкыйди искәрмәләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнары, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары эш тәҗрибәсен, җәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

Статья 20. Депутат эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның социаль һәм башка гарантияләре законнар, жирлек Уставы, жирлекнең муниципаль норматив хокукий актлары белән билгеләнә.
2. Депутатлар хокукларының гарантияләре, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорая алу, аларны башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яки) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, алар тарафыннан кулланыла торган элемтә чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.
3. Депутат эйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм депутат статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән вәкаләтләр вакыты чыккач та, жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына қагылмый.
4. Даими нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан, административ яки жинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак катнаша алмый.

Статья 21. Өлеге Нигезләмә таләпләрен үтәмәгән өчен җаваплылык

1. Жирле үзидарә органнарының, оешмаларның вазыйфаи затларының депутатның оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә законлы таләпләрен үтәмәве йә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга каршылыклар тудыруы, шулай ук депутатка алдан ялган мәгълүмат бирү яисә өлеге Нигезләмәдә билгеләнгән мәгълүмат һәм мөрәжәгатъләргә җаваплар бирү срокларын һәм тәртибен сакламау, шулай ук өлеге Нигезләмәнең депутатның хезмәт хокуклары гарантияләрен билгели торган нигезләмәләрен бозу Россия Федерациясе законнарында каралган җаваплылыкка китерә.

Статья 22. Депутатка, аның гайлә әгъзаларына һәм башка туганнарга хокуксыз йогынты ясаган өчен җаваплылык

Депутатка, аның гайлә әгъзаларына һәм башка туганнарга депутат эшчәнлеген туктату, аның характеристын үзгәртү максатларында күрсәтелгән көчләү яисә көч куллану куркынычы рәвешендә белдерелгән хокуксыз йогынты ясау законнарда каралган җаваплылыкка китерә.

Статья 23. Депутатның намусына һәм абуруна кул сузган өчен җаваплылык

Депутатны үз вәкаләтләрен үтәгәндә мәсхәрәләү, шулай ук депутатка карата яла ягу яисә ялган мәгълүмат тарату, депутат эшчәнлеге турында законнарда каралган җаваплылык китерә.